

tere se pričakuje, da jih učenec pozna, ali pa postavi »pristno« vprašanje, ki spodbuja učence, da podajo svoje informacije ali mnenja, zato da bi se angažirali v kolaborativnem raziskovanju snovi oz. problema. V tem (drugem) primeru je učenec, in ne učitelj, tisti, ki ima vlogo »primarno vedočega« (Berry, 1981, ang. *primary knower*). Poleg tega lahko učitelj, celo že s samim načinom, kako postavi vprašanje, omogoči odgovor, ki je, vsaj načelno, nedoločen po svoji dolžini, ali pa odgovor omeji na določeno poved, frazo ali celo na »Da« ali »Ne«. ²⁸

V primeru, ki sta ga obravnavala Asheva in Wells, je očitno, da učitelj upravlja interakcijo, vendar pa je namen njegovih vprašanj, da spodbujajo, sprožijo, izvabijo iz učencev njihovo lastno mišljenje o predmetu razprave. Še več: četudi učitelj pogosto opravi tudi tretji korak izmenjave, le-ta pogosto služi zgolj bodisi pripoznavanju učenčevega prispevka v pozitivnem smislu bodisi spodbudi in vabilu k nadaljnjemu raziskovanju snovi oz. problema.

Ocenjevanje, napredovanje in uganjevanje

V predstavljenem učilničnem primeru gre za učno enoto o masi, v razredu, v katerem so otroci stari osem in devet let. Splošni cilj učne enote je, da bi učenci razumeli, da masa ostaja enaka, tudi če snov spremeni stanje. Ukvarjali so se z napovedovanjem izidov poizkusov. Učitelj je učencem pojasnil pomen napovedovanja, nato pa je razred prosil, naj obravnavajo odnos med napovedovanjem, oceno in ugibanjem. Diskusija je trajala kakih 30 minut, v njej so sodelovali različni učenci, ki so razlagali svoje poglede na podobnosti in razlike. Na koncu, kot je komentiral sam učitelj, res ni bilo več kaj dodati. Učenci so sami prišli do vseh potrebnih razlik, ki so jih našli, ko so naknadno pogledali v *Concise Oxford Dictionary*.

To, kar se dogaja v opisanem primeru, je primer kolaborativnega gradnje znanja. Ta graditev gradi na predhodnem praktičnem delu učencev, ko so eksperimentirali z učinki spreminjanja stanja različnih materialov. Četudi obstaja jasna časovna ločitev materialno usmerjenih dejavnosti od simbolno usmerjenih, je razvidno, da otroci prinašajo v diskusijo fond izkustvenega pomena za kontrastirane izraze.

Učiteljevo delo je potekalo na njegovi predpostavki, da sta znanje in strokovnost porazdeljena med člani razreda kot celote in med artefakti (časopisnimi članki, tabelami rezultatov, knjigami itd.), na katere so se

²⁸ Ti elementi so še posebej očitni oz. se utelesijo v ocenjevalnih postopkih in se izražajo skozi vrsto in kakovost ocenjevalnih nalog – navadno ne dosegajo najvišjih ravni znanja, ampak pogosto zahtevajo najnižje ravni, npr. reprodukcijo.